

25-årsjubileum för Högbo AIK

– OCH SKIDDISTRIKTET GÄSTRIKLAND

I SM-veckan på skidor i Filipstad 1–8 februari 1981 vann Högbo AIK med Kristina Olsson, Ann-Christine Palander och Gunnel Mörtberg damernas stafett 3x5 km före Anundsjö och en Delsbotrio med bland andra Eva Olsson.

Gunnel, 22 år, tog revansch efter att ha fallit bort ur OS-truppen 1980. Hennes nystart ledde till två individuella SM-medaljer av tre möjliga, två lagguld och ett lagsilver (20 km) förutom det allra bästa – SM-guldet i stafett.

Gunnels SM-guld för Högbo GIF

Det var inte hennes första, det erövrades 1979 för Högbo GIF med Meeri Bodelid jämte Eva Lindqvist, som nu följer barnen Håkan och Annika (Löfström), båda i olika landslag. Gunnel har också skäl att hålla sig kvar i skidsporten, som mamma till Gustav, 17 år i år och Maria – 15 år (Nordström). De är distriktsbäst i sina klasser och börjar ta för sig även i svenskeliten, särskilt Gustav. Men mamma Gunnels stora framgångar 1981 är det ännu långt till:

Två totalt i schweiziska skidveckan, tia i Svenska Skidspels världscuplopp 20 km, 21:a i Lahtis och 20:e

i Klavgolovo i Sovjetunionen samt 37:a sammanlagt i världscupen. Och lite speciellt var att Högbo AIK:s och Högbo GIF:s bästa damer tävlade tillsammans i stafett för Gästrikland i Svenska Skidspelen och kom då tvåa efter Ångermanland.

PS. Maria Nordström vann nyligen USM i längd och kom trea i sprint.

År 1981 var ett stort skidår för Gästrikland med Peter Rune, Gävle SK, som bästa 14-åring, och Stefan Andersson, Storviks IF, som svensk ungdomsmästare i H16. Matti Kuosku blev sexa i det Vasalopp Sven-Åke Lundbäck, IFK Råneå, vann och Juha Mieto, Finland, var på åttonde plats i. Meeri Bodelid segrade i Vasaloppets dampremiär, blev 411:a och mindre än en timme efter Lundbäck. Stig Jäder, Jäderfors SK, kom 57:a i längdvärldscupen.

Dessutom avgjordes TV-skidan (Findus Välling Cup) för fjärde året i följd i Högbo Bruk. I H15–16 segrade Høforspojken, senare Högbo GIF:aren, Stefan Andersson.

KAJ ANNEBRANT

Högbo AIK damer blev överraskande svenska mästare i stafett 3x5 km i Filipstad 1981. Kristina Olsson, till höger, växlar som tvåa till andra sträckans Ann-Christine Palander, som är syster till Jan på Svenska Skidförbundet. Ann-Christine åker på sjunde bästa sträckt看 och det räcker för att Gunnel Mörtberg ska kunna åka i mål som guldmedaljör för HAIK.

Referat den 8/3:

Skidtävling för S.G.K:s Jäderforsare i Jäderfors.

4 km (9-11 år)	Martin Lönn	22.45
	Henry Hammarberg	23.07
	Einar Ericsson	23.25
	Uno Eriksson	30.07

8 km (11-14 år)	Algot Lönn	40.40
	Johan Sakrisson	41.11
	Olle Andersson	46.18
	Karl Östberg	46.26
	Oscar Gren	50.10

4 km damer	Elsa Berg	28.06
	Greta Wärnicks	31.51
	Adina Nicklasson	32.32
	Elisiv Eriksson	33.12
	Göta Eriksson	39.05

S.GK

anordnar söndagen den 31 juli utfärd med lastbil till Jäderfors (Värnicks holme) för medlemmar med bekanta. Å festplatsen förekommer: Dans m.m samt Servering av kaffe, mjölk och smörgåsar. Anmälningar om deltagande torde göras senast Fredag den 29 till någon av hrr Sven Moström eller Torvald Forsberg.

Nöjeskommittén

30 km för skid-	Albert Jäder	2.16.01
löparmärket	Erik Forsberg	2.17.05
	Erik Jäder	2.27.30

20 km för vill-	G Nicklasson	1.11.13
korsmedaljer	J Andersson	1.11.29

Prisutdelare: Einar Moström, Sandviken

Gustav Östling kom sjua

I OS-MARAN I LONDON 1948

Minnet av idrottshistoria kan vara lite orättvist. Många både varma och ljumma idrottsintresserade vet mycket om "Guld Henry" och om hans nästan lika framgångsrika klubbkamrater i Gefle IF och arbetskamrater vid brandkåren i Gävle: Gösta "Sågmyra" Bergkvist, Olle Åberg, Ingvar Bengtsson. Med all rätt är Valter Nyström levande löparhistoria tack vare sina otaliga segrar, SM-medaljer och sin unika Svenska Dagbladets bragdmedalj 1952.

Men vilka minns i dag Gustav Östlings samtida prestationer?

I maratonloppet 1948 i London sprang han i god stil in som sjunde löpare och därmed näst bäste europé och bäste nordbo. Medaljkampen före honom hade varit dramatisk, som ofta i olympiadernas maraton. Ända fram till Wembley ledde länge den fullständigt utmattade 22-årige belgaren Gailly. Dödstrött och nästan medvetlös stapplade han i mål som bronsmedaljör efter segraren Cabora från Argentina och bäste europé engelsmannen Richards. Gösta Leandersson var egentligen den tidens främste långlöpare i Sverige och några år senare skulle han efter svenska mått vinna stora internationella framgångar. Men till London OS var Gustav Östling uttagen och motsvarade förtroendet.

Gustav tävlade mest för IFK Gävle

Gustav Östling föddes 1914 i Hedesunda och vann sina främsta framgångar för IFK Gävle. Han jobbade som byggnadsarbetare, innan han fick anställning på ett av I 14:s förråd och under sina sista tävlingssäsonger representerade han I 14:s idrottsförening. Knappt 170 cm lång och runt 60 kg lätt var han idealiskt byggd för långlöpning. Tydligt insåg han med tiden detta själv, eftersom han bytte medeldistans mot extrem långdistans.

Från 1943 till 1951 sprang Gustav Östling till sig många SM-medaljer på sträckorna 10 000 meter, 25 000 meter och maraton. Intressant konstaterande är att han nådde sina största framgångar sedan han fyllt 30 år. I finnkampen sprang han 1945. Samma år vann han lag-SM på 10 000 meter tillsammans med Valter Nyström och Henry Norrström för IFK Gävle. Så fortsatte det under flera år med SM i lag för IFK Gävle, som på den tiden var ledande klubb i landet för långlöpare.

Tio sekunder före klubbkamraten Valter Nyström blev Gustav svensk mästare på 25 000 meter 1946. Året efter vann han SM i maraton på än i dag efter svenska elitkrav mycket fina 2 timmar 10 minuter.

Banan höll dock inte rätt längd enligt boken Svensk Friidrott 100 år.

Gustav hade även svenska rekordet på 20 000 meter, med även efter nutida värderingar fina tiden, en timme och fyra minuter..

Gösta Leandersson fick sin revansch

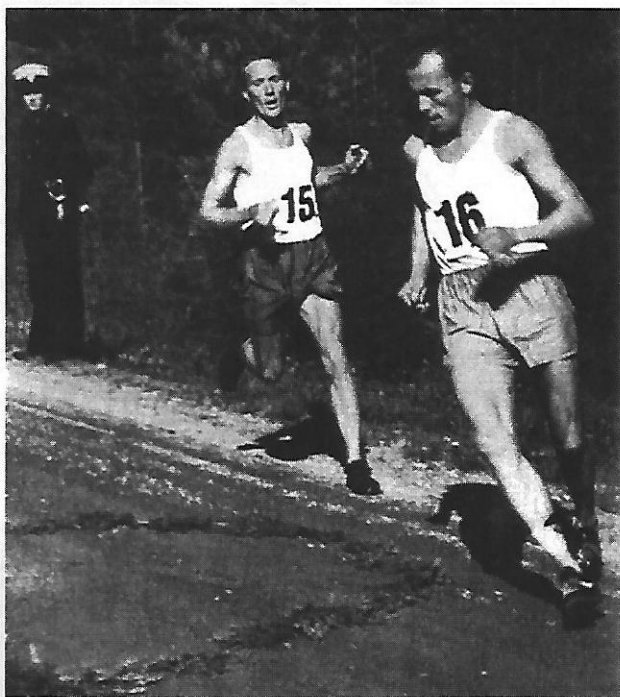
När OS i London var över gick Gösta Leandersson in för att visa hur orättvist han blivit förbigången i OS-uttagningen och sprang ifrån Gustav Östling nära två minuter vid SM i maraton 1948 (2.31,12).

I Brunnhages Idrottsbok 1951 summerades Gustav Östlings karriär som långlöpare, sedan han blivit bronsmedaljör i SM på både 25 000 meter och i maraton: Tre individuella SM, fem SM i lag för IFK Gävle och ytterligare medaljplaceringar i SM.

"Han började redan under skoltiden och har sedan gått den långa vägen till framgång och berömmelse."

Visst är det viktigt att i idrottshistorien påminna om stora prestationer som riskerar att falla i glömska, medan andra idrottsminnen av olika orsaker självklart fortsatt att leva.

BO NORDLUND

Gustav Östling, IFK Gävle, blev 1946 svensk mästare på 25 000 meter med tiden 1.22,32, tio sekunder före klubbkompisen Walter Nyström, som 1947 lämnade IFK för Sandvikens GK. Gustav blev även SM-etta på 25 000 meter 1948 – men då för I 14

Något om tyngdlyftning, bowling, handboll...

- 1909 Svenska atletikförbundet bildas
- 1909 Bowling, första bowlinghallen i Sverige, Stockholm
- 1918 Svenska lekförbundet
(Svenska handbollsförbundet 1930)
- 1919 Svenska boxningsförbundet
(med nio föreningar, tre senare)
- 1920 Svenska brottningsförbundet (45 föreningar)
- 1923 Svenska ishockeyförbundet
- 1925 Svenska bandyförbundet
- 1930 Svenska bowlingförbundet

VM-guld för bowlaren Åke Hansson

Åke Hansson, Öjan, har del i ett VM-guld i bowling Helsingfors 1955. Sune Westlund, Sandvikens KK, är med och erövrar två VM-brons i Tyskland 1961. Sverige möter Finland i Sandviken 1968 med bland andra Sandviksborna Lars Tollbrant och Knut Jonesson, som är bäste man. Knut får samma år en del i NM-guld i 4- och 8-manna och är femma individuellt.

Han blir senare ordförande i Svenska Bowlingförbundet.

Nytt Riksidrottsmuseum i Stockholm

Riksidrottsförbundet hoppas kunna öppna ett nytt riksidrottsmuseum i början av nästa år. Det ska byggas upp intill Tekniska museet på Djurgården. Det har 180 000 besökare om året och med samverkan mellan museerna räknar Karin Mattsson, RF:s ordförande, med ekonomiska fördelar för marknadsföring och programutbud. RF ska hyra 1 800 kvadratmeter lokalyta.

Idrottens nya museum kan byggas, eftersom regeringen i september i fjol beslöt leva upp till löftet vid RF:s 100-årsjubileum att sätta av 6,9 miljoner. RF:s stora mål är en idrottshistorisk samlingsplats med utställningar, aktivitetscenter, föreläsningssalar.

Där ska allmänheten, inte minst skolelever, få ta del av idrottens historia, samtid och även få en inblick i framtida idrottsliv.

Museets viktigaste uppgift blir att spegla idrottens roll i samhället genom såväl inspirerande som debatterande utställningar med multimediatationer. Med virtuell hjälp kan besökare få en känsla av hur det är att hoppa sex meter i stav eller åka störtlopp i 100 km i timmen.

Riksidrottsmuseumet kommer att samarbeta med övriga idrottsmuseer i landet.

Det kan nås på tio minuter med buss från T-centralen. Bussar avgår var tionde minut. Läget i ett av Stockholms populäraste strövområden är ett extra plus. Granne är Sjöhistoriska museet och Etnografiska museet.

KAJ ANNEBRANT

Svenska Dagbladets Bragdmedalj

- 1997 Ludmilla Engquist, friidrott.
- 1998 Handbollslandslaget, EM-guld.
- 1999 Tony Richardsson, speedway.
- 2000 Lars Frölander, simning.
- 2001 Per Elofsson, skidor.
- 2002 Susanne Ljungskog, cykel.
- 2003 Carolina Klüft, friidrott.
- 2004 Stefan Holm, friidrott.
- 2005 Kajsa Bergqvist, friidrott.
- 2006 ?

Mats Troeng tar senior-SM guld

1997 Mats Troeng, Storviks IF:
JVM: 4:a klassisk. 2:a stafett, NM H20:
3) individuellt, 1:a i stafett
SM H20, långdistans: 2:a
2005 Mats Troeng, OK Linné, Uppsala, i A-landslaget efter seger i elitserien.
Han erövrar hösten 2005 sitt första senior-SM-guld i natt-SM i Hedemora.

Holmfrid tolv i cykelVM 1926

Holmfrid Eriksson (senare Storvik) kommer tolv i cykel-VM 1927, vinner stortävlingarna 6-dagars och Mälaren Runt. Han börjar tävla för Storviks IF men flyttar till Uppsala. Ännu en i raden av VM-cyklisterna är Sandvikensbon Olle Wickholm. Han kommer sexa i VM 1947 och i 6-dagars är han mycket framgångsrik. Sonsonen Anders har först sina framgångar på landsväg men blir en av landets bästa mountainbikecyklisterna och är härsmånen från OS i Atlanta 1996.

Magnus Palmberg tar vid i MTB-landslaget efter sin äldre klubbkompis.

Sandvikens Cykelklubb har sedan starten 1938 varit Gästriklands bästa cykelklubb men även en av Norrlands bästa med såväl bredd som elit och tillika duktig arrangör av stora tävlingar. Olle Wickholms aktiva år från 1939–1990 betydde mycket för cykelsporten i hela distriktet.

Widar Tholén, aktiv och allt-i-allo i många år, och Kurt Bauer, ordförande i Sandvikens CK under mer än 30 år, är andra som gjort mycket för sporten.

Cykelns historia

Cykeln uppfinns i början av 1800-talet. År 1869 finns cyklar med gummiringar och kullager. I anslutning till det inbjuds till tävlingar, främst i Frankrike. 1888 uppfinns luftfyllda ringar, vid sekelskiftet kommer också frihjulsnävet.

Svenska Cykelförbundet bildas 1900 och är Sveriges näst äldsta specialförbund.

I cykelns barndom lockar bancykling den stora publiken. 1943 skriver Sandvikens CK till Svenska Cykelförbundet och önskar en kalkyl för en inomhusvelodrom på Jernvallen. En sådan blir det inte, kanske på grund av oron under andra världskriget.

Cykeltävlingar i Gävle på 1890-talet

Cykelsporten blir populär i Gävle i början av 1890-talet. Det märks i det som skrivs om Gefle IF:s verksamhet i jubileumsskrifterna. En specialklubb, Gefle Velocipedförening, är ändå den ledande tävlingsklubben.

Gävleborna Erik Wiklund och Robert Carrick är sexa och sjua i andra årets Mälaren Runt på cykel 1893. De två Gefle IF:arna representerar då GVF. Till tävlingen Stockholm–Furuvik–Stockholm i början av 1900-talet har IFK Gävle funktionärer vid vändpunkten.

Storvik – ett cykelcentrum

Storviks IF tar upp cykel som gren 1908, och klubbens cyklisterna dominerar det första DM som genomförs 1913 på 10 och 50 km. På 50 km deltar tio cyklisterna från StIF och tre från Gefle IF. Torsåkersbon Holmfrid Eriksson är mest framgångsrik i distriktet i början av 1920-talet.

Storsjön Runt, 14 mil, genomförs bland annat 1913. Gefle Godtemplare IK tar upp cykel i sin verksamhet 1921. Mackmyrasonen Kalle Karlsson segrar i 6-dagars B-klass 1928. 1923, när Strömvallen invigts, ordnas flera bancykeltävlingar där inför upp till 2 000 åskådare.

Idrottsklubben Storvikarna tar upp cykel sedan Storviks IF:s cykelsektion upphört 1931. 1936 bildas Hofors CK, 1938 Sandvikens CK och 1941 Gävle Cykelamatörer. I Järbo IF finns flera duktiga cyklisterna, som tävlar för Hamrängsfjärdens IK, Hofors CK eller Gävle CA.

Olle med från början i Sandvikens CK

Olle Wickholm blir tävlingscyklist sedan Sandvikens Cykelklubb 1938 bildas på Jernvallen. Han är 25 år och har brottats för SAIK och sprungit terräng för Sandvikens GK. När erfarna Widar Tholén våren 1939 drar iväg med ett gäng cyklisterna mot Årsunda och åter lyckas han inte åka från Olle, trots att denne åker på standardcykel.

Widar överraskas, ser Olles talang och ordnar omgående fram en tävlingscykel åt honom.

Olles är femma i junior-SM första tävlingsåret. Det leder till en 6-dagarsdebut 1940. Det tuffa kraftprovet genom Sverige passar Olle. Han blir tolv och året därpå nia. När han 1950, 37 år gammal, gör sin sjunde start vinner han en etapp och blir åtta totalt i kamp med världsstjärnor som "Svängis" Johansson, Harry Snell, andra av Nordens bästa och sex bra fransmän.

Och då SCK-Olle spurtvinner tredje etappen före Yngve Lundh, Bollnäs, och fransmannen Siguenza, nio minuter före huvudklungan är det populärt. Lundh har soloåkt i 16 mil då han efter matkontrollen i Karlskrona på väg mot målet i Kalmar åks upp av Siguenza och Olle.

Yngve Lundh ger order

"Ta chansen och stick." Det säger Yngve Lundh åt Olle en kilometer före mål. Det gör Olle, och Yngve låter Siguenza dra upp spurtan för att åka förbi honom på upploppet. Olle håller stilen alla dagarna och åker i mål i Stockholm med etapplaceringarna: 13–14–1–7–8–8 och blir totalt åtta.

Yngve Lundh vinner 6-dagars 1950 före Bengt Fröbom och Nils "Bagarn" Johansson, Borås.

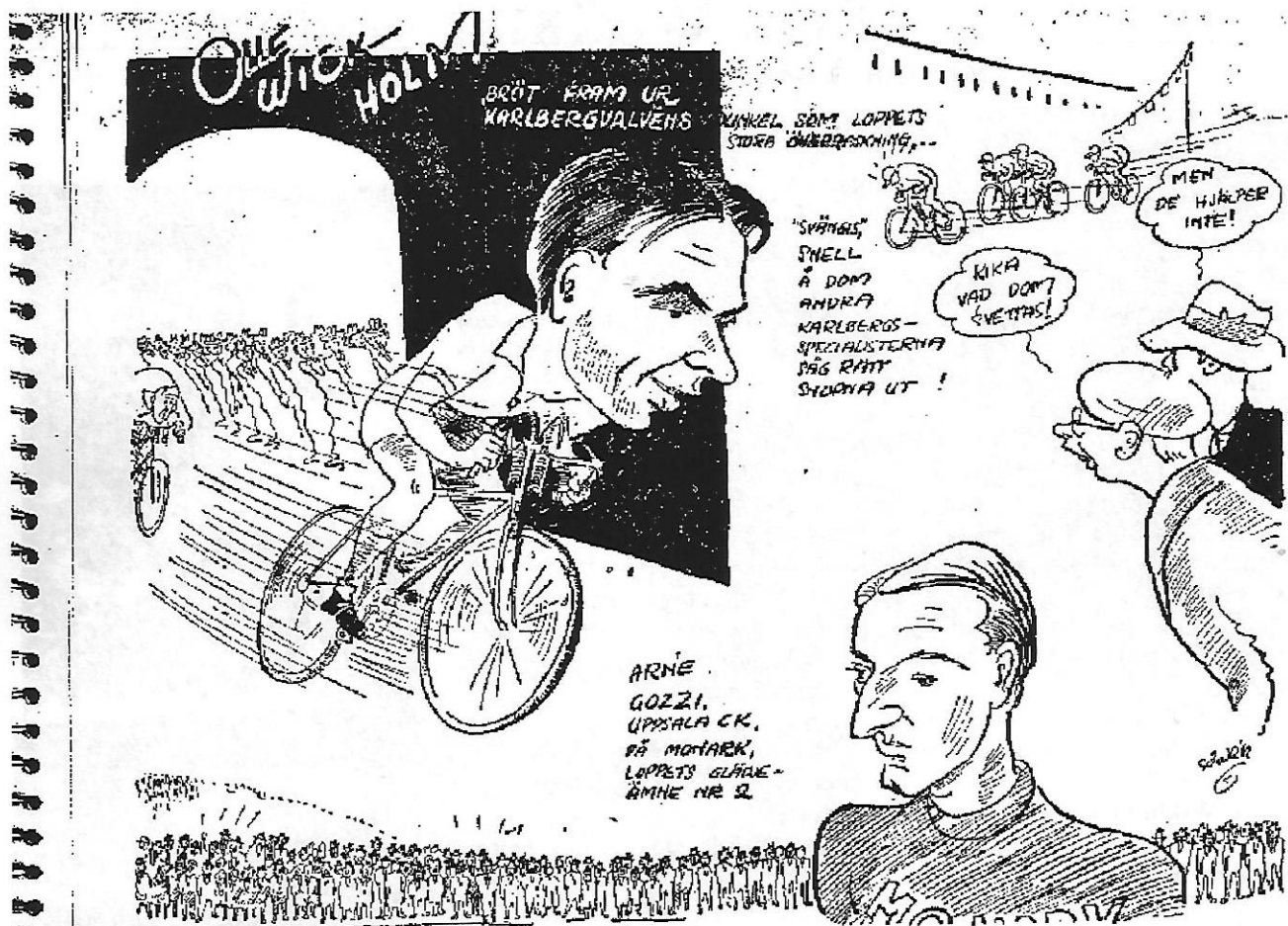
Men när 6-dagars 1947 hade första etappmålet utanför Jernvallen har Olle redan brutit. Hans andra chans att visa upp sig i Gästrikland kommer tre år senare, när Gävle är etappmål.

Femman i en landskamp 1945

Han tar SM-brons för SCK 1944, är tvåa och femma i en landskamp mot Danmark 1945. Han åker i VM i Reims, Frankrike 1947, när Harry Snell blir sist i en femmanaklunga och Olle är bakom honom i huvudklungan och blir sjua, tre cykellängder före tre spurtande holländare.

Widar Tholén och Olle Wickholm tränade under vinterhalvåret inomhus på Jernvallen,

Wickholms första storseger

Olle Wickholms första storseger i Stockholm

Olle värvas till Fredrikshof i Stockholm men är 1949 åter i SCK. Han tar då dels ett SM-silver på 25 mil och vinner lag-SM tillsammans med bröderna Alex och Gunnar "Röret" Lindgren.

Olle erövrar aldrig en medalj på SM-tempo 50 km men är fyra 1946, femma 1947 och 1949.

Han har i 80-årsåldern många fina cykelminnen:

"Uppland Runt 50 mil med start halv två på natten och målgång 15 timmar senare efter 35 km i snitt. Jag kom visst trea."

Han jobbade i Sandvikens Jernverk och stämplade ut som pensionär efter 48 tjänsteår

Det som började med raketstart 1939-40 avslutas inte förrän högt upp i åren. Då Olle 1993 är 80 år tar han fortfa-

rande fram cykeln och åker ofta minst tio till tolv mil. När han fyllde 50 år måste han stiga av tävlingscykeln. Svenska Cykelförbundet inför tävlingsstopp efter 45 år.

Nordisk mästare som 77-åring

Olle blir veteranvärldsmästare tre år på 1970-talet och nordisk mästare som 77-åring.

Långa vinterpromenader och långa cykelturer på sommaren gör honom gott. Han vill testa att kroppen hänger med. Det gör den fram till 1994. Då han plötsligt blir sjuk och avlider.

(Ur Kaj Annebrants nyutgivna bok *Hundra spännande år*).

Två med OS-guld i Gästrikland

Andreas Dackell och Michael Sundlov är de enda gästrikar som varit med och erövrat ett OS-guld. De två hockeyspelarna spelade i Tre Kronor i Lillehammer i Norge 1994. I Turin i år fick hockeytejnerna Gunilla Andersson, Joa Elfsberg och Nanna Jansson OS-silver. De hade redan fått bronsmedaljer i Salt Lake City i USA 2002.

Gästrikland har representerats av 26 aktiva i vinter-OS sedan det första 1924. Hockeyspelare, 21, dominerar. Hans "Stöveln" Öberg, Gävle GIK, fanns med i Oslo 1952 och tog brons. 1956 i Cortina blev det en fjärdeplats för Stöveln och de andra hockeykrigarna.

Hans-Jakob "Knubben" Mattsson, IFK Gävle, blev dock förste gästrikare att spela OS-hockey. I sportens premiär i Antwerpen 1920 deltog Knubben, och Sverige kom fyra. Knubben var från början bandyspelare och spelade för sitt IFK i första SM-finalen i bandy på Gävleån år 1907.

Tidigare i en vintersport, före OS fick ett vinter-OS, fanns Rickard "Ricken" Johansson med i en vintersportgren.

Även han tävlade för IFK Gävle och kom tvåa i London 1908 efter Ulrich Salchow, Sverige.

forts sid 16

Erik Wiklund

- MÄSTARE I BÅDE FRIIDROTT OCH PÅ SKIDOR

Köpmannasonen Erik Wiklund, Gefle IF, var den första svenske storrännaren av icke lapsk härkomst. Han var en av dem som några år in på 1890-talet vågade ta strid mot lappar samt nybyggare som dittills dominerat skidsporten.

Han föddes 1874, tränade som junior tillsammans med likasinnade Robert Carrick, och fick som 19-åring 1893 en första stor framgång som trea på 30 km i Skidfrämjandets allra första nationella tävling i Uppsala – en dåtidens SM-tävling.

Han vann sedan distansen 30 km 1894, 1895 och 1899, 1897 blev det brons.

Han erhöll Prins Carls pokal 1899 efter att ha underskridit pokaltiden 2.30, hade 2.27,31.

Erik Wiklund var en allround idrottsman. Han tog 1898 SM-guld på 1500 meter och 10 000 meter samt segrade på 1500 meter även 1899. Hans personbästa på 5000 meter, 22.30, hade status som skandinavisk rekord.

I tävlingen Mälaren Runt på cykel kom Erik sexa 1893.

Årets bästa idrottsman

Tre år senare tilldelades han Amatörföreningens guldmedalj som Årets

bäste idrottsman. I meritlistan finns även framgångar i fotboll, gymnastik, simning, skytte, och han var en bra seglare.

År 1898 kämpade han om Nordens förnämsta idrottspris, Dicksonpokalen en engelsk mil. Han kom tvåa.

Som 26-åring lämnade han idrotten efter att ha anställts i Baku, Ryssland vid de Nobelska oljeverken, där han avancerade till direktör. År 1906 återvände han till Sverige och bytte i samband med det yrke. Han arbetade sedan i försäkringsbranschen.

Han avled 1945 i Stockholm men i "På Skidor" 1943 nedskrev han sina skidlöparminnen.

Artikeln avslutades med en fråga?

"Om jag haft glädje av mitt idrottsdeltagande?"

Svaret blev:

"Ja i den allra största utsträckning. Särskilt ifråga om skididrotten, ty vid skidtävlingarna träffade jag många präktiga medtävlare, med vilka jag ännu har förbindelse".

Så började det

Svenska Idrottsförbundet bildades 1895 och tog upp konkurrensen med Svenska Gymnastik- och Idrottsföreningarnas förbund. SM i friidrott hade

När Erik Wiklund blivit tvåfaldig i Stockholm 1898 gick han till Carl Larssons fotoateljé på Nygatan 34 i Gävle och avporträtterade sig i sjömanskostym omgiven av medaljer och stora pokaler.

premiär 1896 i Helsingborg. År 1903 är det som nu är Riksidrottsförbundet bildat. Det hette från starten Svenska Gymnastik- och Idrottsföreningarnas Riksförbund.

KAJ ANNEBRANT

forts fr. sid 15

Övriga gästrikelympier:

Ishockey

Gert Blomé, Gävle GIK (1960)

Västra Frölunda (1964), silver

Andreas Dackell, Brynäs IF (1994) Lillehammer, guld

Hans Dahlöf, d:o (1968)

Joa Elfberg, d:o (1998, 2002, 2006), brons Salt Lake City 2002, silver Turin 2004

Inge Hammarström, d:o (1972)

Lars Ivarsson, d:o (1988), brons

Nanna Jansson, d:o (2002, 2006) brons och silver

Lennart "Tigern" Johansson, d:o (1964), Innsbruck, silver

Hans "Virus" Lindberg, d:o (1972)

Tord Lundström, d:o, (1968, 1972)

William Löfqvist, d:o (1980), Sapporo, brons

Lars-Göran Nilsson, d:o (1968, 1972)

Mats Näslund, d:o, (1980), Lake Placid, brons

Malmö (1992, 1994), guld i Lillehammer 1994

Tomas Sandström, BIF, (1984, 1998),

Michael Sundlöf, d:o (1994), guld i Lillehammer

Tommy Sjödin, d:o (1992)

Håkan Wickberg, d:o (1968, 1972)

Annica Åhlén, BIF (2002) brons, Nacka (1998)

Hans "Stöveln" Öberg, GGIK (1952, 1956), brons i Oslo 1952

Carl-Göran Öberg, GGIK (1960)

Djurgårdens IF (1964, 1968), Innsbruck 1964, silver

Stig Östling, BIF (1972)

Längdskidor

Stig Jäder, Jäderfors SK (1980)

Matti Kuosko, Högbo GIF (1976)

Barbro Martinsson, Valbo AIF (1956)

Skellefteå SK (1960, 1964, 1968),

Innsbruck 1964, silver stafett

Grenoble 1968, silver stafett

Skridsko

Inger Eriksson, Hofors CK (1964)

Bo König, Hagströms SK (1992)

Var rädd om föreningsarkiven!"

Idrottshistoriska Riksförbundet (IHRF) höll 13–14 november i fjol sin första rikskonferens i Skövde. Första dagen deltog 43 personer som företrädare för olika idrottshistoriska sällskap från Skåne och Blekinge i söder till Dalarna och Hälsingland i norr.

Vi i Gästrikeidrottens Historiska Förening var inte representerade av olika skäl. Men GHF:s intresse för ett ökat samarbete är trots allt stort, och vi vill delta i IHRF:s årsmöte i Malmö i början eller mitten av oktober. Då ordnas även en konferens.

Idrottsmusei Vänner i Malmö är arrangör.

Folkrörelsearkivens och kommunarkivens roll för bevarande av svensk idrottshistoria var ett viktigt ämne i Borås i november. Stadsarkivarie Lars Johansson i Borås fastslog att också en idrottsförening ska bevara sitt arkiv på ett betryggande sätt både med hänsyn till att den i det löpande arbetet behöver ha tillgång till äldre handlingar och med hänsyn till framtida forskning.

Han jämförde även idrottsrörelsen med övriga folkrörelser och sa att de var mer medvetna om att deras verksamhet påverkat samhällsförändringen medan idrottsföreningarna i stort lever så starkt i nuet att det är mycket viktigare hur det går i matchen på söndag än att ha dokumenterat vid som skedde i klubben för några decennier sedan.

Föreningsarkiven är hotade

Hoten mot föreningarnas arkiv är stora och det gäller inte enbart idrottsföreningarnas. Det är ju en ideell verksamhet med vad man kan kalla en decentraliserad organisation.

Sekreteraren har protokollen hemma hos sig, kassören räknenskaperna hos sig och så vidare.

Vi byte av funktionärer är det inte säkert att allt det äldre materialet hamnar på samma ställe.

Vad händer sedan?

Stig Nilsson, Trångsund, (1936–31 maj 2005)

Stig Nilsson föddes i Söderhamn och kom tidigt i kontakt med idrotten. Säsongen 1956–1957 kom han till Gävle Godtemplares IK som reservmålvakt i ishockey. Redan första året fick han vara med om att vinna SM. Även om han inte spelade i den avgörande matchen mot Djurgårn på Gamla Hovet. Efter Godisseger 3–2 var Godis första klubb utanför Stockholmsområdet att vinna SM-guld i ishockey.

Stig blev efter de aktiva åren ledare, målvaktstränare i flera klubbar och generalsekreterare i Svenska Ishockeyförbundet. Dessutom gav han 1976 ut boken "Hockeyns Stora Grabbar". I Sveriges Olympiahistorikers Förening var han en fast klippa fram till sin död. Han svarade i stort ensam för medlemstidningen SOF-Bulletinen.

Stig hade många andra intressen än idrott och tillsammans med målvaktslegenden Vladislav Tretjak grundade han Tretjaks Barnhemsutbyte. Genom det har ryska barnhemsbarn fått åka Sverige för längre eller kortare perioder.

För det tilldelades Stig Nilsson en orden, Vänskap mel-

Handlingarna hamnar i en byrålåda eller läggs upp på vinden, och när personen dör vet barnen inte vad de ska göra med "det gamla skräpet", och risken är stor att det åker ut på soptippen. I de krav myndigheter har att förvara sina handlingar gäller specialbyggda lokaler med skydd mot brand, fukt, inbrott och obehörig tillgång. Få föreningarna klarar sådana krav, och det slår hårt mot klubbarkiven om det inträffar en brand eller en vattenläcka.

Och det finns länsarkiv (som Arkiv Gävleborg) som har såväl säkra förvaringsutrymmen samt kompetent personal, som kan hjälpa till att gallra bort ovidkommande papper. Våra sällskap är duktiga på att hitta och dokumentera verksamhet på olika sätt och bör se till att handlingarna i samband med det egna forskningsarbetet når folkrörelsearkiven.

Erik Wiger kritisk

Erik Wiger, Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap, berättade under konferensen i Borås:

"Vi påtog oss 2004 att skriva Hälsinglands Idrottsförbunds 100-årsskrift. Årsberättelserna från distriktsförbunden fungerade bra fram till 1970. Sedan tog den goda information slut. Detta framfördes till Hälsinglands IF, som blev sura. Man hade snygga böcker, som tyvärr helt saknade historiskt värde.

Idrottsförbunden har inte så mycket att göra med den levande idrotten utan man hänvisar till specialdistriktsförbunden. Men de flesta av dem har inte en årsberättelse värd namnet. Och av 48 idrotter i Hälsingland är det bara 16 stycken som heter något med Hälsingland.

För att täcka in de senaste 30 åren fick vi därför sitta och läsa dagstidningar. Det är därför vår uppfattning att vår historia håller på att försvinna. Både IF och specialdistriktsförbund måste lägga om stilen för att ha någon idrottshistoriska kvar att presentera.

KAJ ANNEBRANT

lan länder, av dåvarande presidenten Boris Jeltsin. Den överlämnades av ryske ambassadören på ambassaden i Stockholm.

Stigs många vänner såg honom som en lågmäld gentleman med bestämda åsikter.

KAJ ANNEBRANT

Grattis!

Sture Sörqvist, en av distriktets stora ledare, har fyllt 75 år. Sture satt i Gästriklands Idrottsförbunds styrelse i 27 år och var ordförande 1982–1996. Han var också studieförbundet Sisu Idrottsutbildarnas förste distriktsordförande och har haft många andra förtroendeuppdrag inom idrotten på riks- och distriktsplanet.

Ett extra viktigt uppdrag har Sture kvar. Han är ordförande i Jäderfors Sportklubb sedan 1957.

Grattis, Stig!

Stig är ännu guld värd i löpardistriktets som speaker i Gävle Halvmarathon, Vildmarksmilen, Gästrike Cup för ungdom och många andra tävlingar.

Han erhöll Riksidrottsförbundets högsta utmärkelse, guldnålen, 2001, blev hedersordförande i Gästriklands FIF redan 1980 och har tilldelats såväl Gefle IF:s, IF Skades som Gästriklands Idrottsförbunds guldnålar.

Stigs ledargärning inleddes 1948 i IF Kraft, Närpes, i Finland, År 1960 blev han ordförande i Gefle IF:s damsektion och från 1980 har han verkat i olika roller i IF Skade. Han har än i dag ett varmt hjärta som klappar särskilt för ungdomsidrott.

Stig har verkat inom distriktsförbundet i friidrott sedan 1967 och varit ordförande 1967–1980 och tog över igen 2001. Nu har han med ålders rätt dragit sig lite tillbaka – men inte mycket.

Gävle GIK:s och Hemlingby LK:s förhoppning är att Stig Vilén är med som speaker 2007, då Gävle Halvmarathon (och Kvartsmarathon) firar 25-årsjubileum.

När Stig Vilén fyllde 80 år 15 november uppvaktades han av bland andra Rolf Wickström, till vänster, Bo Romin, Bengt Modigh, Gävle GIK, och Leif Eriksson samt Gun Nygård, båda från Hemlingby Löparklubb.

KAJ ANNEBRANT

Behöver du nya ögon?

Ögon som kritiskt granskar din text och sätter rödpennan på de förargliga stavfelen. Som spanar in uppreningar, syftningsfel och inkonsekvens. Ja, allt som kan skämma en fin slutprodukt.

Då behöver du Ord och Energi AB.

Vår mångåriga erfarenhet av professionell korrekturläsning kombinerad med vårt idrottskunnande har gjort oss till en flitigt anlitad medarbetare i just idrottsböcker, även om också andra böcker och tidningar ofta ligger på vårt skrivbord för korrekturläsning.

Läs om vårt kunnande och våra kunder på www.ord-energi.se och kontakta gärna Ingrid Hillström som berättar mera.

Norrandsgatan 8 0290-70860
811 71 JÄRBO
ingrid.hillstrom@ord-energi.se

Till minne:

Sune Scherp

15 juni 1929–22 januari 2006

Vi i Gästrikeidrottens Historiska Förening minns Sandvikenbon Sune Scherp som en mycket plikt-trogen medlem. Han var allmänt idrottsintresserad och mycket kunnig. Han följde med i skidsporten och kunde dess historia i detalj ända från 1880-talets slut.

Han kände särskilt för Vasaloppet men var mycket engagerad i Högbo GIF:s Bessemerloppet från starten 1960 och framåt. Vi i GHF hade förmånen att få välskrivna artiklar om skidor, en så sent som till senaste numret i november.

Sune Scherp var också en siffermänniska, som varken slarvade med namn eller fakta. Han var inte heller klubbfanatiker utan arbetade för både Högbo GIF och Högbo AIK, och han lämnar ett tomrum efter sig.

KAJ ANNEBRANT

Godis 100 år i maj

HOS 105-ÅRIGA SANDVIKENS AIK

"Stöveln" Oberg, Calle Gustafsson och "Bomben" Carlbaum – mest Bomben – fick ett 40-tal från SAIK-Alliansen att jubla högt, då företrädare för två av distriktets äldsta idrottsklubbar i veckan träffades i SAIK:s klubbrum.

Gävle Godtemplares IK fyller 100 år den 6 maj och före jul blev en jubileumsbok färdig. Den presenterades i Sandviken med specialgjord videofilm, signerad Lars-Vidar Ström, och såldes vidare med stöd av mustiga historier från Bomben, Calle och Nils Frölander.

Bomben, och Calle Gustafsson, i bakgrunden, drar ner skrattsalvor och Stöveln lyssnar mest.

Det ska vi fira 6 maj!

GÄVLE GIK 100 ÅR

Alla vet väl vid det här laget att Gävle GIK fyller på dagen 100 år lördagen den 6 maj 2006. I förra numret av denna tidning berättade vi om arbetet med att göra föreningens jubileumsbok. Två dagar före julafton var den färdig att hämta från bokbinderiet i Solna. Naturligtvis hade vi önskat att boken hunnit komma med i julhandeln. Det är en lärdom, som vi tar med oss till arbetet med 150-årsboken.

Boken har redan fått en hel del beröm, som vi naturligtvis är glada för. Särskilt framhålls att boken inte bara speglar den rent idrottsliga aktiviteten i föreningen, utan också ger läsaren ett stycke läsvärd Gävlehistoria. Då främst i de kapitel som beskriver klubbens fleråriga insatser i stadens kultur- och nöjesliv (Godtemplarträdgården, Pelarsalongen, Lindesbergs sommarhem).

Läsaren kan i boken följa hur vår förening växt från en liten klubb, nästan en familjeförening för några tiotal idrottsintresserade godtemplarungdomar, som idkade allehanda sportgrenar, till dagens tre stora "engrensföreningar". Föreningar som idag huvudsakligen satsar på en bred ungdomsverksamhet, där helnykterhetslöftet, som förr var krav för medlemskap, sedan 1980 ersatts med stora informationsinsatser i kampen mot allehanda droger.

Vår jubileumsbok kan köpas på Akademibokhandeln vid Stortorget i Gävle, på Nynäsgården (GGIK-kansliet, Gavlegränd 2) och hos Brynässhoppen, Valbo Köpcenter (tack, Brynäs för den vänliga hjälpen!). Boken kan även beställas hos kansliet på Nynäsgården,

Telefon: 026/12 61 21. E-mail: ggik.hockey@swipnet.se

Priset är 220 kr och inkluderar den medföljande DVD-skivan med 50 minuters smakprov från våra gamla och nya filmer, videointervjuer med mera.

Den stora jubileumsdagen 6 maj

GGIK:s särskilt tillsatta jubileumskommitté är i full färd med att planera de stora jubileumsarrangemangen.

Preliminärt kommer jubileumsdagen att se ut så här:

Klockan:

11.30 Avgår stor parad från Södermalmstorg. I spetsen Kulturskolans stora musikkår.

Därefter kommer ungdomslagen marscherande med GGIK-tröjorna på.

Paraden går genom centrala staden till Nynäs IP, där stort tårt- och saftkalas utbryter (vi kallades ju för Saftpiraterna förr).

13.00 cirka Knattefotboll på Nynäsplan

13.30 cirka Kändismatch i innebandy mot Brynässtjärnor i innebandyhallen.

15.00 Mottagning i Stadshusets festvåning för alla hugade gratulerande förbund, föreningar och andra.

18.30 Den stora jubileumsfesten i Stadshusets festsal med tal, belöningar, underhållning med dans till levande musik.

Nynäsgården är öppen hela dagen från klockan 10 för alla intresserade. Där kan man träffas och se videofilmer, "fika" och prata minnen...

OBS!

Hela dagen fram till jubileumsfesten kommer Gävlesonen, populära TV-programledaren "Bingolotto-Rickard" Olsson att hålla igång.

NILS FRÖLANDER, GGIK

Till alla styrelser!

Vi i Gästrikedrottens Historiska Förening har 290 medlemmar, de flesta enskilda men 43 föreningar och fem specialdistriktsförbund. Vi har i förhållande till andra idrottshistoriska föreningar i Sverige få föreningar med.

Förhoppningsvis beror det på att ni inte känner till oss.

* Vi bildades 1990 på initiativ av Gästriklands Idrottsförbund, i september 2004 var vi med och stiftade IHRF, Idrottshistoriska Riksförbundet, i Karlstad. Vi har också bland annat arbetat för ett nytt riksidrottsmuseum i Sverige.

* Årsavgiften i GHF är 200 kronor för SDF, 100 kronor för förening och 50 kronor för enskild medlem.

Ni får två 20-sidiga medlemstidningar om året, en i april och en i november 1 december. Vi har vårt årsmöte i april med oftast idrottskändisar som gäster. Vi brukar också ha ett till två Idrottskaféer per år med intressanta profiler, aktiva/ledare samt ordnar årligen en medlemsutflykt till någon

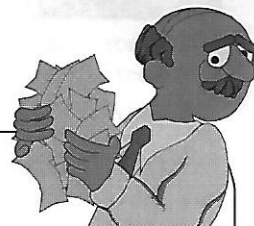
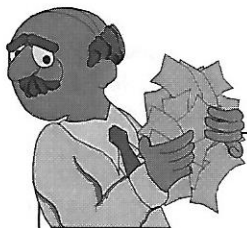
idrottshistorisk plats. I juni 2005 till Stockholms Stadion och Bosöns idrottsinstitut.

* Vi uppvaktar föreningar som fyller 50 år eller mera med ett specialdiplom (en gång). Vi delar även ut ett diplom till förtjänta tidigare aktiva eller ledare som Walter Nyström, "Stöveln" Öberg, Sigge Parling med flera.

* GHF samarbetar med Sisu Idrottsutbildarna och kan ge förslag och råd inför jubileum och bokutgivning.

Vi vill också påminna SDF och föreningar om RF:s krav på att ha en arkivarie i varje förening. Vi vill uppmärksamma Er på att idrottsrörelsen är en av våra största och äldsta folkrörelser.

* Vi vet också att både tidigare aktiva och ledare uppskattar att bli ihågkomna och "sedda". Därför har en del föreningar regelbundna träffar med olika program. Det har bland andra Gamla GIF:are Fotboll, Gävle Godis och Sandvikens AIK Idrottsalliansen.

Kassörens ruta:

Våra mål är...

att i Gästrikland väcka och underhålla intresset för idrottshistoria och med hjälp av artiklar, intervjuer och videoinspelningar dokumentera det aktiva, ledare och idrottsföreningar utträttat genom åren.

Vi har omkring 290 medlemmar – enskilda, föreningar och specialdistriktsförbund.

Men även företag och kommuner är välkomna. Vi är efter drygt 15 års verksamhet en bra resurs.

Vi är en av ett 30-tal i Sverige

Vi är en av ett 30-tal idrottshistoriska föreningar i landet och samarbetar med de i Dalarna, Hälsingland och Uppland.

Vi är med på landsomfattande konferenser vartannat år.

År 2004 fanns vi också med och bildande ett idrottshistoriskt riksförbund i Sverige.

Att jobba med idrottshistoria har blivit en folkrörelse de senaste 20–25 åren!

Vi har ett starkt stöd av Gästriklands Idrottsförbund, SISU Idrottsutbildarna och Sandvikens Idrottsråd.

Medlemsavgifterna är vår största inkomstkälla, men ändå mycket humana:

* Alla medlemmar får vårt medlemsblad, ofta 20 sidor, i april och november.

Förbund/företag: 200 kronor, förening 100, enskild medlem 50 kronor/år.

Vi vill ha flera medlemmar!

Såväl enskilda som föreningar, specialdistriktsförbund och företag!

Vi ordnar idrottskaféer och är en resurs om Er förening vill ha råd om jubileum, bokutgivning eller nostalgikvällar.

Vi brukar ordna en medlemsresa årligen. I juni var vi på Stockholms Stadion och ute på Bosön.

* Vi vill också att alla idrottsföreningar har en arkivarie!

Gästrikedrottens Historiska Förening

Att. Rune Holmgren, Furuvägen 27, 812 31 Storvik

Telefon: 0290-108 64. GHF:s postgirokonto: 81 60 67-3

Vår sekreterare: Bo Nordlund, Strömsborgsvägen 8, 802 66 Gävle.

Ekonomisk redovisning för 2005:

Ingående balanskonto, tillgångar: 24.213 kronor

Inkomster : 38.377 kronor

Utgifter : 38.377 kronor

Utgående balanskonto:

Kapitalkonto Länsförsäkringar Bank 11.427:54

PlusGiro 23.487:79

Handkassa 654:50

35.569:83

Efter bokslut 31/12 har inkommit 2.600 kronor i medlemsavgifter (26/1 2006)